

EL LENGUATGE

Planar i planejar

Són molt nombrosos els verbs derivats de noms i adjectius formats amb el sufix *ejar*, com és ara *espurnejar*, *festejar*, *bastonejar*, *clarejar*, *escassejar*, *cobxejar*, etc. En alguns casos, al costat d'aquests verbs derivats acabats en *ejar* n'hi ha d'altres que provenen dels mateixos noms o adjectius acabats simplement en *ar* (és a dir, sense l'element *ej*), com *conversejar* i *conversar*, *contrariejar* i *contrariar*, *estiuèjar* i *estiar*, *temptejar* i *temptar*, etc. Molt sovint, els dos verbs d'aquestes parelles tenen la mateixa significació o bé significacions afins, amb una diferència molt petita, com *negociejar* i *negociar*, *sanglotejar* i *sanglotar*, *forfollejar* i *forfoliar*, *calafatejar* i *calafatar*, *gloriejar-se* i *gloriar-se*, *desvariejar* i *desvariar*, etc. Alguns cops, però, aquests verbs tenen significacions força diferents; cosa que fa, és clar, que no siguin intercanviables, com és el cas de *forcejar* i *forçar*, *ventejar* i *ventar*, *saltejar* i *saltar*, etc.

Dos verbs que es troben en aquest darrer cas són *planejar* i *planar*, cada un dels quals té diverses significacions, independents les de l'un de les de l'altre. Així, per exemple, en frases com *Han planejat una maniobra molt delicada* o *El camí planeja fins al coll* no escuraria pas l'ús de *planar* en lloc de *planejar*, talment com tampoc no seria adequat l'ús de *planejar* en lloc de *planar* en frases en què és qüestió d'ocells o d'avions que se sostenen enlaire sense alabatre o amb els motors parats. Tanmateix, sentim que hi ha qui recorre en aquest darrer cas al verb *planejar*, especialment quan es tracta del sentit figura, en una frase com *L'amenaça que «planeja»* (en lloc de *plana*) *sobre algunes vies fèrries de Catalunya*. És cert que aquest cas d'aplicació del verb *planar* no figura encara recollit al Diccionari Fabra, però el trobem ja al Diccionari de l'Enciclopèdia, amb la definició (de *planar*) «trobar-se (una cosa) sobre algú o alguna cosa com a amenaça», i amb l'exemple *El núvol de melangia que planava sobre aquell grup d'exiliats*. Amb el mateix significat figurat que el verb *planar* té en l'exemple precedent, ha estat també utilitzat el verb *pesar* —cosa que creiem que és perfectament admissible—, com en aquest exemple que tenim anotat de la magnífica narració *La gropada*, de Josep Pous i Pagès: *I una gran angoixa pesava, feixuga, damunt la terra d'Empordà i la seva gent*.

Albert Jané